

Nr 1.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande över motion om direktiv till arbetstidsutredningen att utreda frågan om 40 timmars arbetsvecka för alla arbetstagare.

I motion nr 6 har herr *Dahlgren m. fl.* hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring av direktiven till arbetstidsutredningen, att densamma får i uppdrag att utreda frågan om 40 timmars arbetsvecka för alla arbetstagare.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från arbetstidsutredningen, socialstyrelsen, Arbetsgivareföreningen, Handelns arbetsgivareorganisation, Hantverks- och småindustriorganisationen, Landsorganisationen. Riksförbundet Landsbygdens folk och Tjänstemännens centralorganisation.

I samtliga yttranden avstyrkes motionen. De anförda skälen äro i huvudsak lika. Det nuvarande ekonomiska läget anses icke för närvarande möjliggöra en förkortning av arbetstiden.

Arbetstidsutredningen anser, att frågan förr eller senare måste tagas upp till allvarligt övervägande. Frågan gäller närmast att avgöra tidpunkten för en sådan reform. Utredning bör icke ske, förrän man med någorlunda säkerhet kan bedöma, att ekonomiska möjligheter föreligga för en förkortning av arbetstiden, men en utredning av denna art blir mycket snart föråldrad. Det synes icke möjligt att utan allvarliga ekonomiska återverkningar för hela det svenska samhället genomföra en generell arbetstidsförkortning inom de närmaste åren. Man bör tills vidare fortsätta på de partiella reformernas väg. Hänsyn måste vidare tas till frågan om införande av allmän tre veckors semester. Arbetstidsutredningen anför ytterligare, att den under den tid den är verksam kommer att följa utvecklingen och därvid överväga, om möjligheter yppas att genomföra en allmän arbetstidsförkortning. Skulle så visa sig, kommer utredningen att framlägga sina synpunkter för vederbörande statsråd och föreslå de ändringar i direktiven för utredningen, som kunna vara betingade.

Socialstyrelsen förmodar, att en allmän förkortning av arbetstiden icke skulle kunna äga rum utan en väsentlig nedgång av produktionsresultatet. Styrelsen ifrågasätter vidare, om icke frågan främst borde lösas genom avtalsuppgörelserna på arbetsmarknaden, varefter lagstiftning kan övervägas för att garantera likformighet.

Landsorganisationen förklarar sig i princip vidhålla kravet på en allmän arbetstidsförkortning men understryker, att den icke får ske på bekostnad

av arbetarnas reallöne- och levnadsstandard samt att det är ett problem, som endast kan vinna sin lösning i internationellt sammanhang. Som en i varje fall omedelbar återverkan av en sådan reform måste man räkna med en produktionsminskning. Värdet av en nu verkställd utredning skulle därför bli av ringa värde.

Tjänstemännens centralorganisation framför i stort sett samma synpunkter.

Utskottet. Utskottet delar visserligen i och för sig motionärernas uppfattning, att en förkortning av arbetstiden är ett mål att sträva efter. Behovet av en förkortning blir kännbarare ju mera arbetstakten forceras. Det måste därvid främst ankomma på arbetstagarna att avgöra, om ett ökat produktionsresultat skall tillgodogöras i form av högre ersättning eller i form av ökad ledighet. Givetvis måste också övervägas relationen mellan en generellt förkortad arbetstid och förlängd semester.

Å andra sidan finner utskottet i likhet med de avgivna yttrandena, att tidpunkten nu icke är lämplig för en utredning av detta spörsmål. Det måste nämligen anses som högst sannolikt, att det omedelbara resultatet av en arbetstidsförkortning kommer att bli ett minskat produktionsresultat, medan ansträngningarna för närvarande måste gå ut på att så långt görligt öka det.

Då vidare, såvitt utskottet kan finna, en utredning, som baseras på nu rådande förhållanden, näppeligen kan läggas till grund för en lagstiftning om några år, eftersom förhållandena så snabbt ändras, får utskottet hemställa,

att motion II: 6 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 mars 1949.

På utskottets vägnar:

OSSIAN SEHLSTEDT.

Närvarande: herrar Sehlstedt, Nilsson i Bästekille, fröken Ager, herrar Engkvist, Jansson i Aspeboda, Andersson i Ryggestad, Andersson i Långviksmon, Gustafsson i Stockholm, Rosén*) och Andersson i Björkäng.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.